

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Endringer i folketrygdloven kap. 4

(lovfesting av praksis, tydeliggjøring og forenkling)

Arbeids- og inkluderingsdepartementet 17. juni 2025

Høringsfrist: 20. august 2025

Innhold

1. Innledning	3
2. Etablering av forskriftshjemmel om meldeplikt - § 4-8	3
2.1. Bakgrunn	3
2.2. Gjeldende rett.....	4
2.3. Vurdering og forslag.....	4
3. Dagpenger til tidligere vernepliktige - § 4-19.....	5
3.1. Bakgrunn	5
3.2. Gjeldende rett.....	5
3.3. Vurderinger og forslag.....	6
4. Endre ordlyden fra «seks måneder» til «26 uker» i §§ 4-10 og 4-20 i tråd med praksis	7
4.1. Bakgrunn	7
4.2. Gjeldende rett.....	7
4.3. Vurderinger og forslag.....	8
5. Forholdet til internasjonale forpliktelser	9
6. Økonomiske og administrative konsekvenser	9
7. Forslag til lovendringer	9

1. Innledning

I forbindelse med utvikling av ny saksbehandlingsløsning for blant annet dagpenger, er det avdekket behov for tydeliggjøring og lovfesting av gjeldende praksis på enkelte områder. På bakgrunn av dette foreslår Arbeids- og inkluderingsdepartementet enkelte «tekniske» endringer i folketrygdloven kapittel 4 Dagpenger under arbeidsløshet. Forslagene innebærer ingen materielle endringer; kun tydeliggjøring og lovfesting av allerede gjeldende praksis.

2. Etablering av forskriftshjemmel om meldeplikt - § 4-8

2.1. Bakgrunn

Etter folketrygdloven § 4-8 er det et vilkår for rett til dagpenger, at medlemmet melder seg til Arbeids- og velferdsetaten hver 14. dag, på den måten Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer. Det vil i praksis si at dagpengemottakere sender inne meldekort (e-melding) til Arbeids- og velferdsetaten hver 14. dag. Meldekortet danner grunnlag for den løpende beregningen og utbetalingen av dagpengene.

Fram til 2025 har Arbeids- og velferdsetaten hatt en felles meldekortløsning for alle som sender meldekort. I forbindelse med utvikling av nye saksbehandlingsløsninger, utvikles ulike meldekortløsninger som tilpasses de ulike brukergruppenes behov, rettigheter og plikter. Det lages et eget meldekort for dagpengemottakere, et annet for mottakere av arbeidsavklaringspenger (AAP), jf. folketrygdloven kapittel 11 og et tredje for mottakere av tiltakspenger, jf. forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv.

Arbeidssøkere uten ytelse vil ivaretas i en egen løsning for arbeidssøkerregistrering. De vil melde seg hver 14. dag, men kun stilles to spørsmål; om man har vært i jobb de siste 14 dagene og om man ønsker å være registrert som arbeidssøker de neste 14 dagene. Det er fordi vurderingen er at det kun er anledning til å stille disse to spørsmålene når personen ikke i tillegg har en ytelse.

Dagpengemeldekortet vil, til forskjell fra løsningen for arbeidssøkerregistrering, danne grunnlag for beregning og utbetaling av dagpenger. I meldekortene må dagpengemottakerne derfor i tillegg gi opplysninger om antallet timer de har jobbet de siste 14 dagene, samt huke av for dager med fravær, sykdom og kurs/utdanning. På sikt kan det også være aktuelt å be om flere opplysninger, f.eks. arbeid for permitterende arbeidsgiver e.l.

I forbindelse med utviklingen av ny meldekortløsning er det avdekket behov for tydeliggjøring av meldeplikten, bl.a. i tilfeller der søker har fått avslag på dagpengesøknaden, men har klaget på avslagsvedtaket. Departementet foreslår at det

etableres en hjemmel for å gi forskrifter om det nærmere innholdet av meldeplikten etter folketrygdloven § 4-8.

2.2. Gjeldende rett

Folketrygdloven § 21-3 annet ledd gir Arbeids- og velferdsetaten en generell hjemmel for å kreve at den som mottar eller krever en ytelse, gir de opplysninger og leverer de dokumenter som er nødvendige for å vurdere om vilkårene for rett til ytelsen er oppfylt og for å beregne størrelsen på ytelsen. Opplysningsplikten omfatter alle opplysninger som kan ha betydning for retten til ytelsen. Dagpengemottakerens meldeplikt er eksplisitt hjemlet i folketrygdloven § 4-8. Det framgår av annet ledd at medlemmet må melde seg hver 14. dag, og at Arbeids- og velferdsdirektoratet kan bestemme hvordan meldingen skal skje. Bestemmelsen gir ingen nærmere føringer for hvordan meldingen skal skje og hva meldingen skal inneholde.

Alle som mottar eller søker om dagpenger, er omfattet av ordlyden i folketrygdloven § 21-3. De som har fått avslag på søknad om dagpenger, men som klager, vil fortsatt være omfattet av meldeplikten og må også gi de opplysningene som er nødvendige for å vurdere retten til og størrelsen på dagpengene i den tiden det tar å behandle klagen. Det vil også være i klagerens interesse; vedkommende vil nettopp hevde å ha rett til dagpenger.

2.3. Vurdering og forslag

I praksis gjelder det som nevnt, allerede en slik plikt til å melde seg og gi nødvendige opplysninger. Det går imidlertid ikke klart fram av verken lov eller forskrift. For at unngå tvil om meldeplikten, kan det være behov for å synliggjøre denne i det formelle regelverket. Departementet mener at regulering av meldeplikten mest hensiktsmessig bør reguleres i forskrift, for eksempel slik som i forskrift 13. desember 2017 nr. 2100 om arbeidsavklaringspenger, [§ 5](#):

«Dersom medlemmet har klaget eller anket over et vedtak om arbeidsavklaringspenger, må medlemmet sende fullstendig utfylt meldekort hver fjortende dag i klage- og ankeperioden. Blir klagen eller anken tatt til følge, utbetales arbeidsavklaringspenger bare for de periodene medlemmet har stått tilmeldt og sendt meldekort.»

Forskriftsregulering forutsetter at departementet har hjemmel til å gi forskrifter. Folketrygdloven § 4-8 inneholder ingen slik hjemmel i dag. Det kan også være behov for å gi mer utfyllende bestemmelser i forskrift om det øvrige innholdet av meldeplikten. Departementet foreslår derfor at det etableres en forskriftshjemmel i § 4-8.

3. Dagpenger til tidligere vernepliktige - § 4-19

3.1. Bakgrunn

Personer som har avtjent verneplikt, har rett til dagpenger etter særlige regler i folketrygdloven § 4-19, i inntil 26 uker. Noen av dem som kan få dagpenger etter særregelen, kan samtidig ha rett til dagpenger etter de alminnelige vilkårene som følger av folketrygdloven §§ 4-2 flg., og kan da velge om de vil søke dagpenger etter § 4-19 eller etter de alminnelige reglene. Praksis har over tid utviklet seg slik at de som først har fått innvilget dagpenger etter særreglene i § 4-19 og har brukt opp stønadsperioden etter denne bestemmelsen, kan fortsette å motta dagpenger etter ordinære regler i en periode som tilsvarer ordinær dagpengeperiode, men med fratrekk av 26 uker. På bakgrunn av tvil om hjemmelen for denne praksisen og fordi den uansett bidrar til å komplisere regelverket som sådan, avvikles praksisen (for nye tilfeller). For å unngå tvil om hva som skal være gjeldende praksis, foreslås det at retten til å velge mellom å motta dagpenger etter § 4-19 eller etter ordinære regler, samt konsekvensene av valget, tydeliggjøres i § 4-19.

3.2. Gjeldende rett

For å ha rett til dagpenger, er det etter bestemmelsene i folketrygdloven §§ 4-2 flg., bl.a. krav om å ha tapt minst halvparten av sin tidligere arbeidstid og om tidligere arbeidsinntekt på minst 1,5 G siste 12 måneder før søknad, ev. minst 3 G i løpet av de siste 36 månedene før søknad. Fyller man vilkårene, innvilges dagpenger i en periode på 52 eller 104 uker, avhengig av om tidligere inntekt var under eller over 2 G, se folketrygdloven § 4-15.

Personer som har avtjent verneplikt, vil ofte ikke ha hatt tilstrekkelig inntekt til å fylle minsteinntektskravet etter folketrygdloven § 4-4, og har ikke noe forutgående tap av arbeid. De kan likevel få rett til dagpenger etter særregelen i folketrygdloven § 4-19. Etter denne bestemmelsen stilles det ikke krav til minsteinntekt, alle får et dagpengegrunnlag som tilsvarer 3 G og dagpengeperioden er begrenset til 26 uker.

Bakgrunnen for særreglene er å midlertidig sikre inntekt til medlemmer som har avtjent verneplikt, og ikke hatt muligheten til å tjene opp rett til ordinære dagpenger gjennom arbeid. Gjennom ILO-konvensjon 168 er Norge forpliktet til å ha arbeidsløshetsforsikringsordninger for minst tre av de ti gruppene arbeidssøkere som er nevnt i art. 26 i konvensjonen. Personer som har avtjent verneplikt er en av disse gruppene, se art. 26 nr. 1 bokstav c). Før folketrygdloven av 1997 var tidligere vernepliktiges rett til dagpenger regulert i forskrift. Folketrygdloven § 4-19 innebar at gjeldende rett ble lovfestet og videreført.

Fordi referanseperioden for inntekten som inngår i dagpengegrunnlaget jf. § 4-11, kan være inntil 36 måneder før søknad, vil noen dagpengesøkere samtidig fylle vilkårene for

rett til dagpenger både etter særreglene i folketrygdloven § 4-19, og etter de ordinære reglene. I slike tilfeller er det forutsatt at søkeren må velge etter hvilke regler hun eller han innvilges dagpenger, se merknaden til § 4-19 i Ot.prp. nr. 35 (1995-1996) *Om lov om endringer i lov 17 juni 1966 nr. 12 om folketrygd (dagpenger under arbeidsledighet), i lov 27 juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting og i visse andre lover*, pkt. 10.2.2: «Det er forutsetningen at den trygdede skal kunne nytte eventuell rett til dagpenger på grunnlag av arbeidsinntekt etter de vanlige regler, dersom dette er gunstigere for vedkommende. Den trygdede må altså velge om vedkommende vil benytte særreglene i denne paragrafen, eller om han eller hun vil følge de vanlige reglene.»

I praksis har medlemmer som samtidig fyller vilkårene for rett til dagpenger etter § 4-19 og etter ordinære regler, til nå fått innvilget dagpenger etter de reglene som fremstår som gunstigst, dvs. som gir høyeste dagpengesats. Det betyr at ordinære dagpenger normalt innvilges dersom søkerens dagpengegrunnlag er høyere enn 3G, mens dagpenger etter § 4-19 innvilges dersom grunnlaget er lavere enn 3G. Når dagpengeretten etter § 4-19 er brukt opp, har disse dagpengemottakerne hatt muligheten til å fortsette å motta dagpenger etter de ordinære reglene, som om disse ble innvilget fra det opprinnelige søknadstidspunktet. Det vil si slik at ordinære dagpenger er gitt med det dagpengegrunnlaget de hadde på søknadstidspunktet, men med fratrekk av 26 uker i den ordinære dagpengeperioden jf. folketrygdloven § 4-15. De som er innvilget dagpenger etter § 4-19, har dermed først kunnet motta dagpenger i 26 uker, for deretter å gå over på ordinære dagpenger i ytterligere 26 eller 78 uker.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst at om lag 570 personer i løpet av 2023 og 2024 samtidig fylte vilkårene for rett til dagpenger etter § 4-19 og etter de ordinære reglene, men at færre enn ti personer hadde benyttet adgangen til å fortsette en ordinær dagpengeperiode etter å ha brukt opp dagpengeperioden etter særregelen.

3.3. Vurderinger og forslag

Både i NOU 1990: 20 *Forenklet folketrygd* og Ot.prp. nr. 35 (1995-96) *Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 12 om folketrygd (dagpenger under arbeidsløshet), i lov 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting og i visse andre lover*, fremgår det klart at de som fyller vilkårene etter begge regelsett, må velge å motta dagpenger enten etter ordinære regler eller etter særregelen i § 4-19. Disse forarbeidene synes å forutsette at medlemmet må velge ett av alternativene. En naturlig forståelse er at konsekvensen av valget nettopp er et enten-eller, uten rett til å kombinere de to regelsettene. Spørsmålet er ikke drøftet nærmere i forarbeidene, og det kan også argumenteres i favør av den praksisen som har vært lagt til grunn av Arbeids- og velferdsetaten.

Praksisen som har gitt adgangen til å gå over på ordinære dagpenger etter at dagpengeretten etter § 4-19 er uttømt, tilsvarer den praksisen som gjelder permitterte som går over fra å få dagpenger som permittert, jf. folketrygdloven § 4-7, til å få

dagpenger på alminnelige vilkår, som ordinært arbeidsløse. Etter departementets vurdering er det ikke nødvendigvis grunnlag for å likestille de tidligere vernepliktige og permitterte, ettersom de ut ifra formålene med særreglene etter hhv. § 4-7 og § 4-19, er unntatt fra ulike kategorier av vilkår. Mens tidligere vernepliktige etter § 4-19 unntas fra krav til minsteinntekt og tap av arbeidstid, får et fiktivt dagpengegrunnlag og heller ikke har hatt et faktisk arbeidsforhold som er tapt, er permitterte i mindre grad enn andre dagpengemottakere verken arbeidsløse (§§ 4-1 og 4-3) eller fullt ut reelle arbeidssøkere (§ 4-5). Overgang fra dagpengerett etter § 4-19 til ordinære dagpenger vil i motsetning til når det gjelder permitterte, også innebære at dagpengene beregnes på nytt iht. hovedregelen i § 4-11.

Etter dette legger departementet til grunn at den som søker dagpenger, og samtidig fyller vilkårene både etter de ordinære reglene i folketrygdloven kapittel 4 og etter særregelen i § 4-19, må velge bare ett av regelsettene. En konsekvens av at man ikke lenger vil kunne kombinere de to regelsettene, er at dagpengerperioden for de som velger dagpenger etter § 4-19, ikke vil kunne forlenges med en resterende, ordinær dagpengerperiode som beskrevet i pkt. 3.2.

De som velger å motta dagpenger etter § 4-19, vil imidlertid ikke være avskåret fra å søke og innvilges ordinære dagpenger etter at de har uttømt retten etter særreglene, gitt at de på dette tidspunktet fyller de ordinære vilkårene. Dermed er det ikke gitt at endringen av praksis vil være til ugunst for dem. En del av disse vil kunne ha rett til å motta dagpenger i en lengre periode til sammen, sammenlignet med det som har vært praksis til nå.

4. Endre ordlyden fra «seks måneder» til «26 uker» i §§ 4-10 og 4-20 i tråd med praksis

4.1. Bakgrunn

Folketrygdloven §§ 4-10 og 4-20 gjelder illeggelse av sanksjoner som følge av at dagpengemottakeren selv kan lastes for å ha blitt eller forblir arbeidsløs. Perioden for sanksjon øker ved gjentatte sanksjonsbetingende forhold. Ved gjentakelser kan sanksjonen maksimalt gis en varighet på seks måneder. I praksis beregnes maksimalperioden til 26 uker. For at ordlyden skal samsvare med praksis, foreslås den endret fra «seks måneder» til «26 uker».

4.2. Gjeldende rett

For å ha rett til dagpenger under arbeidsløshet, stilles det blant annet krav om å være *reell arbeidssøker*, jf. folketrygdloven § 4-5. For å underbygge og følge opp vilkåret, kan det etter folketrygdloven §§ 4-10 og 4-20, ilegges sanksjon som innebærer at det ikke blir utbetalt dagpenger i en periode der vilkårene ellers er oppfylt. Det kan være tilfellet når dagpengemottakere uten rimelig grunn lar være å møte til konferanse hos Arbeids- og

velferdsetaten, har sagt opp jobben sin eller lar være å søke eller ta imot tilbud om arbeid. Da faller retten til dagpenger bort i en periode på fra fire til atten uker, se folketrygdloven § 4-10 andre og § 4-20 tredje og fjerde ledd. Dersom det innenfor de siste tolv månedene er ilagt sanksjon, øker sanksjonsperioden til maksimalt seks måneder, jf. § 4-10 andre ledd bokstav b og § 4-20 tredje ledd bokstav b.

Sanksjonsperiodene etter folketrygdloven §§ 4-10 og 4-20 er fire, åtte, tolv eller atten uker, mens maksimalperiode etter lovens ordlyd, er på seks måneder. Fordi all annen beregning gjøres på grunnlag av et antall uker, regnes også maksimal sanksjonsperiode i praksis til 26 uker, selv om ordlyden sier «seks måneder».

4.3. Vurderinger og forslag

Med unntak av i folketrygdloven § 4-10 andre ledd bokstav b og § 4-20 tredje ledd bokstav b, skjer all beregning av dagpenger i *dager* eller *uker*. De kortere sanksjonsperiodene etter folketrygdloven §§ 4-10 andre ledd bokstav a og § 4-20 tredje ledd bokstav a, angis i åtte, tolv eller atten *uker*. Utbetaling av dagpenger skjer hver 14. dag, dvs. annenhver *uke*, på grunnlag av innsendt meldekort, jf. folketrygdloven § 4-8, der to hele kalenderuker danner grunnlaget for beregningen. Også stønadsperioden beregnes i uker, og utgjør hhv. 52, 104 eller ev. 26 uker, jf. folketrygdloven §§ 4-15 og 4-19. Forbruket av dagpengeperioden skjer følgelig også med dager og uker; ikke måneder.

At det i praksis allerede ilegges sanksjonsperiode med 26 uker, selv om perioden etter lovens ordlyd er «seks måneder», skyldes at dette innebærer en praktisk og lik måte å få gjennomført sanksjonen på.

Praksis er i hovedsak til stønadsmottakers gunst og innebærer likebehandling av stønadsmottakerne uavhengig av hvilken måned fristen regnes fra. Dette har sammenheng med at hver enkelt kalendermåned ikke er like lang. Dermed vil en sanksjonsperiode som inkluderer 31-dagersmånedene, utgjøre et større antall dager og uker, enn en periode som inkluderer februar, som bare har 28 eller 29 dager.

En sanksjonslengde på 26 uker gjør dermed den straffelignende reaksjonen lik for alle, uavhengig av når på året den ilegges.

På bakgrunn av dette fremstår praksis med å beregne den lengste sanksjonsperioden som 26 uker, som både riktigst og mest gunstig for de fleste. Det sikrer også likebehandling. Gjeldende praksis bør reflekteres i loven, for å unngå tvil. Departementet foreslår derfor å endre lovens ordlyd, slik at det klart fremgår at også den lengste sanksjonsperioden beregnes i antall uker. Dette gjøres ved at «seks måneder» endres til «26 uker» i § 4-10 andre ledd bokstav b og § 4-20 tredje ledd bokstav b. Samtidig endres «atten» (uker) i hhv. § 4-10 andre ledd bokstav a og § 4-20 tredje ledd bokstav a, til «18». Dette er en rent lovteknisk endring som sikrer konsekvent bruk av tall ved tallstørrelser over tolv.

5. Forholdet til internasjonale forpliktelser

Som nevnt, er bestemmelsen i folketrygdloven § 4-19 nødvendig for å fylle Norges forpliktelser iht. ILO-konvensjon nr. 168.

Det følger av folketrygdloven §§ 1-3 flg. at loven skal anvendes i samsvar med prinsippene om fri bevegelse og likebehandling slik de kommer til uttrykk i hoveddelen i EØS-avtalen. Av folketrygdloven § 4-1 a går det videre frem at reglene i kapittel 4 skal fravikes så langt det er nødvendig av hensyn til de relevante reglene i EØS-avtalens hoveddel, i trygdeforordningen, gjennomføringsforordningen og bi- og multilaterale trygdeavtaler, se folketrygdlova §§ 1-3 a og 1-3 b.

Trygdeforordningen stiller ikke krav om harmonisering av trygdeordningene i medlemsstatene, men koordinerer trygdelovgivningene deres. Det er overlatt til de nasjonale myndighetene å fastsette hvilke trygdeytelser man kan få, om trygdedekningen skal være avhengig av arbeid eller bosetting, størrelsen på ytelsene eller hvor lenge man kan motta dem. Reguleringen av trygdeytelsene må likevel samsvare med grunnprinsippene i EØS-retten.

De foreslåtte endringene vil gjelde likt for alle som får innvilget dagpenger, uavhengig om dagpengeretten følger av de nasjonale reglene eller av sammenleggingsreglene i EU-trygdeforordningen (883/2004). Endringene samsvarer dermed med likebehandlingsprinsippet slik det kommer til uttrykk i EØS-avtalen artikkel 4 og i trygdeforordningen artikkel 4.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges til grunn at ingen av endringsforslagene vil ha konsekvenser for dagpengeutbetalingene. Fordi endringene vil gi et klarere regelverk, kan det innebære administrative forenklinger, bl.a. gjennom færre henvendelser til Arbeids- og velferdsetaten.

7. Forslag til lovendringer

I folketrygdloven kap. 4 Dagpenger under arbeidsløshet gjøres følgende endringer:

§ 4-8 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i meldeplikten.

§ 4-10 andre ledd skal lyde:

Sanksjonsperioden løper fra det tidspunkt det er søkt om stønad, og fastsettes til

- a. 18 uker første gang forhold som nevnt i første ledd inntreffer,
- b. 26 uker dersom forhold som nevnt i første ledd eller § 4-20 har inntruffet to eller flere ganger innenfor de siste tolv månedene.

§ 4-19 nytt tredje ledd skal lyde:

Medlemmer som samtidig fyller vilkårene for rett til dagpenger etter denne paragrafen og etter §§ 4-2 til 4-5, kan velge etter hvilke regler dagpenger innvilges.

§ 4-20 tredje ledd skal lyde:

Retten til dagpenger faller bort i

- a. 18 uker første gang et forhold som nevnt i første ledd bokstav a til d eller andre ledd inntreffer,
- b. 26 uker dersom forhold som nevnt i første ledd bokstav a til d eller andre ledd, eller § 4-10 første ledd, har inntruffet to eller flere ganger innenfor de siste tolv månedene.